

Sygn. akt I ACa 631/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSA Jacek Pasikowski

Sędziowie: SA Joanna Walentkiewicz – Witkowska (spr.)

SO del. Jarosław Pawlak

Protokolant: sekr. sąd. Iga Kowalska

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2018 r. w Łodzi na rozprawie

sprawy z powództwa J. S.

przeciwko K. K.

o ochronę dóbr osobistych

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 15 lutego 2017 r. sygn. akt I C 1518/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

-w punkcie 1 sentencji zasądza od K. K. na rzecz J. S. kwotę 10.000 (dziesięć tysięcy) zł z tytułu zadośćuczynienia, oddalając powództwo w pozostałej części;

- dodaje punkt 2 sentencji o treści: „nie obciąża pozwanego K. K. kosztami postępowania”;

- dotychczasowy punkt 2 oznacza jako punkt 3;

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. nie obciąża pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego;

IV. przyznaje i nakazuje wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Łodzi na rzecz adwokat M. J., prowadzącej Kancelarię Adwokacką w Ł. kwotę (...),10 (dwa tysiące pięćset czterdzieści sześć i 10/100) zł brutto tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

Sygnatura akt I ACa 631/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 15 lutego 2017 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił powództwo J. S. przeciwko K. K. o ochronę dóbr osobistych i orzekł o kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Rozstrzygnięcie to poprzedziły następujące istotne ustalenia faktyczne:

Strona internetowa (...) jest domeną internetową o charakterze forum społecznościowym, na którym użytkownicy zamieszczają swoje wpisy. W okresie od lutego do maja 2015 roku na stronie tej zamieszczone zostały wpisy przedstawiające powoda w złym świetle, naruszające jego godność oraz dobre imię. Usługę rejestracji domeny vcity.pl prowadzi spółka (...).pl w K.. Domena ta wskazuje dwa zewnętrzne serwery. Firma rejestrująca domenę nie była w stanie w maju 2016 roku wskazać danych, dotyczących usługodawcy administratora serwerów. W marcu 2015 roku abonentem domeny vcity.pl był pozwany. Czynności prowadzone w sprawie Ds 31/2016 Prokuratury Rejonowej w Pyrzycach z zawiadomienia powoda nie doprowadziły do ustalenia miejsca zamieszkania pozwanego, który ukrywa się przed organami ścigania.

Przy powyższych ustaleniach faktycznych Sąd Okręgowy, dokonując analizy artykułu 23, 24 i artykułu 448 Kodeksu cywilnego, uznał powództwo za bezzasadne. Podniósł, że do najważniejszych dóbr osobistych należy cześć, jako wartość właściwa każdemu człowiekowi. W orzecznictwie Sądu Najwyższego i doktrynie przyjmuje się, że naruszenie czci i dobrego imienia polega w szczególności na przypisaniu osobie cech lub właściwości, które mogą ją poniżyć w opinii publicznej lub narazić na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska, zawodu lub rodzaju działalności. Sąd przywołał także artykuł 8 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, poddający ochronie dobre imię, jako element prawa do poszanowania życia prywatnego i podkreślił, że pojęcie życia prywatnego jest szerokim terminem niepoddającym się wyczerpującemu zdefiniowaniu, który dotyczy fizycznej i psychicznej integralności danej osoby, a tym samym może obejmować szereg aspektów tożsamości osoby takich jak identyfikacja płciowa i orientacja seksualna, imię i nazwisko lub elementy związane z prawem osoby do jej wizerunku. Obejmuje ono informacje osobiste, co do których poszczególne jednostki w uprawniony sposób mogą oczekiwać, że nie zostaną one opublikowane bez ich zgody. Kryterium oceny, czy nastąpiło naruszenie dobra osobistego ma charakter obiektywny.

Jak podkreślił Sąd Okręgowy, by doszło do naruszenia dóbr osobistych w rozumieniu przepisów Kodeksu cywilnego działanie naruszciciela musi nosić znamiona bezprawności, czyli być sprzeczne z prawem lub zasadami współżycia społecznego bez względu na winę sprawców. Powód twierdząc, że jego dobra osobiste zostały naruszone nie musi wykazywać bezprawności, a to wobec domniemania ustanowionego w artykule 24 § 1 Kodeksu cywilnego. To na stronie pozwanej spoczywa obowiązek udowodnienia okoliczności przeciwnej. Powód w sprawie o ochronę dóbr osobistych, zgodnie z artykułem 6 Kodeksu cywilnego musi wykazać, że jego dobra osobiste zostały zagrożone lub naruszone oraz że za to naruszenie ponosi odpowiedzialność pozwany.

W ocenie Sądu Okręgowego powód wykazał jedynie, że wpisy na stronie internetowej (...) naruszyły jego dobra osobiste w postaci godności oraz dobrego imienia. Nie wykazał natomiast, że to pozwany ponosi odpowiedzialność za owo naruszenie. Powód dochodził ochrony dóbr osobistych naruszonych przez to, że pozwany nie usunął w sposób natychmiastowy wpisów ze strony internetowej naruszających dobra osobiste powoda. Nie twierdził, że to pozwany jest autorem wpisów. Zastosowanie mają tu przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2002 roku o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. Nr 144 poz. 1204 ze zm). Zgodnie z artykułem 14 ustęp 1 tej ustawy nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto udostępniając zasoby systemu teleinformatycznego w celu przechowywania danych przez usługobiorcę nie wie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, a w razie otrzymania urzędowego zawiadomienia lub uzyskania wiarygodnych wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności niezwłocznie uniemożliwi dostęp do tych danych. Podmiot taki nie jest natomiast obowiązany do sprawdzania przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych przez niego danych, co wynika z artykułu 15-go powołanej ustawy. Odpowiedzialność podmiotu wymienionego w tym przepisie za treści umieszczone w jego serwisie przez usługobiorców jest więc, co do zasady wyłączona i uaktualnia się dopiero, gdy mimo uzyskania urzędowego zawiadomienia lub powzięcia wiadomości z wiarygodnego źródła o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności zaniecha obowiązkowi niezwłocznego uniemożliwienia dostępu do tych danych. Dopiero wówczas działaniom tego podmiotu można przypisać charakter bezprawny. Podmiot wskazany w artykule 14 ustęp 1 Ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną musi być usługodawcą w rozumieniu artykułu 2 punkt 4 tej Ustawy to jest osobą, która świadczy tak zwane usługi hostingu, czyli udostępnia miejsca w pamięci powszechnie

dostępnego komputera w celu stworzenia tam na przykład stron www, grup dyskusyjnych i innego rodzaju usług. Pojęcie hostingu oznacza zatem udostępnianie pamięci podłączonych do sieci serwerów w celu przechowywania różnego rodzaju danych w szczególności składających się na strony internetowe, przy czym dane te pochodzą nie od podmiotu świadczącego usługi hostingowe, lecz od podmiotu trzeciego, usługobiorcy.

Powód nie wykazał, że pozwany w chwili umieszczenia na stronie (...) wpisów naruszających jego dobra osobiste był usługodawcą w rozumieniu artykułu 2 punkt 6 Ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Sama informacja, że pozwany był wówczas abonentem domeny jest niewystarczająca do ustalenia tej okoliczności. Jednak nawet, gdyby przyjąć, że pozwany miał status usługodawcy w rozumieniu powyższego przepisu to zdaniem Sądu I instancji powód nie wykazał, że pozwany otrzymał wiadomości o bezprawnym charakterze danych umieszczonych na stronie (...) to jest, że miał wiedzę o bezprawnym charakterze umieszczonych tam danych. Powód przedstawił jedynie wydruki korespondencji mailowej oraz pismo skierowane na adres zameldowania pozwanego, której przedmiotem były żądania usunięcia danych naruszających dobra osobiste powoda. Nie wykazał jednak, że korespondencja ta była kierowana na właściwe adresy oraz że dotarła do pozwanego i tym samym powód nie wykazał zawinienia po stronie pozwanego. Z dokonanych ustaleń wynika, że pozwany w chwili kierowania do niego pism z żądaniami usunięcia wpisów ze strony internetowej nie mieszkał pod adresem, na który powód skierował do niego pismo z dnia 17 kwietnia 2015 roku. Dla zasądzenia zadośćuczynienia z artykułu 448 Kodeksu cywilnego nie jest wystarczające ustalenie bezprawności naruszenia dobra osobistego. Konieczne jest ustalenie działania zawinionego. Odpowiedzialność naruszcyciela zależna jest zatem od wykazania jego winy zgodnie z artykułem 415 Kodeksu cywilnego. Przesłanki zawinienia powód również nie wykazał.

Koszty nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu przyznano od Skarbu Państwa z uwzględnieniem § 2 ustęp 3, § 6 punkt 6, § 19 punkt 1 i paragraf 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, które obowiązywało w chwili wszczęcia procesu.

Apelację od tego rozstrzygnięcia wywiódł powód, zaskarżył wyrok w całości, stawiając zarzuty:

1. naruszenia przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia, tj.: a. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie w ocenie zeznań powoda i w konsekwencji dowolne uznanie, że powód nie wykazał, że pozwany otrzymał wiadomość o bezprawnym charakterze danych umieszczanych na administrowanej przez niego stronie, w sytuacji gdy powód, przesłuchany w charakterze strony, wskazywał, że wysyłał do pozwanego maile, wezwania pocztowe oraz podejmował próby kontaktu telefonicznego, a więc zgodnie z danymi kontaktowymi wskazanymi na stronie www, a co za tym idzie informował pozwanego o bezprawnym charakterze danych umieszczanych na stronie, a wobec wysłania wezwania także drogą mailową, został poinformowany o tych okolicznościach ;

b. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie w ocenie dowodu z dokumentów załączonych do pozwu w postaci listów mailowych skierowanych przez powoda do pozwanego (k: 5, 7, 8, 10 11 akt sprawy), a dotyczących zgłaszanych naruszeń i próśb usunięcia wpisów, a co za tym idzie dowolne uznanie, że powód nie wykazał, iż pozwany wiedział o bezprawnym charakterze danych umieszczanych na administrowanej przez niego stronie;

c. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez pominięcie w ocenie dowodu z zawiadomienia do prokuratury składanego przez powoda, w związku z działaniami pozwanego, a co za tym idzie dowolne uznanie, że powód nie wykazał, że pozwany wiedział o bezprawnym charakterze danych umieszczanych na administrowanej przez niego stronie, w sytuacji gdy pozwany - jak wynika z prowadzonego postępowania przygotowawczego - wiedział, że jest wzywany w sprawie o zniesławienie za pomocą środków masowego komunikowania się na odległość;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 14 ust. 1-3 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną w zw. z art. 24 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i przyjęcie, że zgłoszenie usługodawcy, wszelkimi możliwymi drogami komunikacji, naruszenia dóbr osobistych i wezwania do ich usunięcia, nie jest

wystarczające do wykazania jego wiedzy o bezprawnym charakterze udostępnianych przez niego danych, przy obiektywnie stwierdzonym braku możliwości kontaktu z usługodawcą (nawet w toku postępowania karnego)

Skarżący wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku poprzez

a. nakazanie pozwanemu zaprzestania dalszych naruszeń dóbr osobistych jego i jego bliskich;

b. nakazanie pozwanemu spotkania się z powodem w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się wyroku w miejscu zamieszkania powoda w godz. 10.00- 18.00;

c. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 10.000,00 złotych tytułem częściowego odszkodowania na naruszenie dóbr osobistych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu;

d. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 40.000,00 złotych tytułem częściowego zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu;

2. ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania za obydwie instancje.

Ponadto pełnomocnik z urzędu powoda wniósł o zasądzenie kosztów niepłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu odwoławczym, oświadczając że nie zostały one pokryte ani w całości ani w części.

Powód, uzupełniając apelację wywiedzioną przez jego pełnomocnika wniósł o wydanie orzeczenia, powodującego zablokowanie bezprawnych treści, których istnienie udowodnił, nakazanie pozwanemu zaprzestania istniejących naruszeń dóbr osobistych jego i jego bliskich poprzez nakazanie zablokowania, skasowania istniejących wpisów, nakazanie zaprzestania dalszych naruszeń dóbr osobistych powoda i jego bliskich oraz uzgodnienie z powodem sposobu, w jaki to będzie wykonywane, nakazanie pozwanemu właściwego administrowania swym forum, aby podobne pozwy nie musiały wpływać do sądu (pismo procesowe powoda z dnia 29 marca 2017 roku, stanowiące uzupełnienie apelacji jego pełnomocnika).

Sąd Apelacyjny, dzieląc zarzut apelacji obejmujący niewzięcie pod uwagę wszystkich dowodów z dokumentów załączonych do akt przez powoda, obejmujących korespondencję prowadzoną z pozwanym, dodatkowo ustalił:

Na stronie internetowej (...) wskazany jest kontakt z administratorem: (...) lub tel. (...). K. K. (kossut.pl) nadal reklamuje się jako osoba prowadząca hobbystycznie kilka forów dyskusyjnych, których jest moderatorem (print screen załączony do pisma stanowiącego uzupełnienie apelacji powoda k-187 akt)

17 lutego 2015 roku powód wysłał mail na adres (...) z prośbą o usunięcie wskazanych wątków, dotyczących jego osoby. 18 kwietnia 2015 roku na adres (...) powód wystosował kolejną wiadomość dotyczącą usunięcia zniesławiających wpisów na administrowanym przez pozwanego forum vcity. 26 listopada 2014 roku oraz 3 grudnia 2014 roku powód wysłał dwie kolejne wiadomości mailowe na adres kontakt @vcity.pl (wydruki wiadomości mailowych k- 5,7,8,9,10)

W dniu 31 marca 2015 roku nazwa.pl S.A. na żądanie Prokuratury Rejonowej w Pyrzycach wskazała, że abonentem domeny vcity.pl jest K. K.. Ta sama Spółka w dniu 30 maja 2016 roku poinformowała, że świadczy jedynie usługę rejestracji domeny vcity.pl, która wskazuje na zewnętrzne serwery, co do których nie ma informacji o ich administratorze w okresie od 7 maja 2015 roku do daty udzielenia odpowiedzi. (pisma k- 89 akt i 104 akt).

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja okazała się częściowo zasadna i skutkowałą zmianą rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w zakresie zadośćuczynienia – na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. W pozostałym zakresie zarzuty i wnioski apelacji nie zyskały aprobaty Sądu Apelacyjnego, wobec czego apelacja podlegała oddaleniu – na podstawie art. 385 k.p.c.

Na wstępie rozważyć należało, czego domagał się powód na etapie postępowania przed Sądem I instancji i w postępowaniu apelacyjnym, bowiem zdaniem Sądu Apelacyjnego, na tym ostatnim etapie doszło do rozszerzenia powództwa, czemu z kolei sprzeciwia się przepis art. 383 k.p.c. W postępowaniu przed Sądem Okręgowym powód domagał się zapłaty odszkodowania w kwocie 10.000 złotych oraz zadośćuczynienia w kwocie 40.000 złotych za naruszenie jego dóbr osobistych. Wniósł o nakazanie pozwanemu spotkania z powodem celem uzgodnienia postępowania wg oczekiwań powoda, by zapobiec kolejnym bezprawnym działaniom na forum internetowym- w terminie 30 dni od wydania wyroku w miejscu zamieszkania powoda w godzinach od 10 do 18. Cofnął zgłoszony w pozwie wniosek o nakazanie spółce (...)pl zablokowania domeny „vcity”. Dochodził również zaprzestania dalszych naruszeń jego dóbr osobistych oraz dóbr osobistych osób bliskich. Z kolei na etapie postępowania apelacyjnego powód żądał nadto wydania orzeczenia powodującego zablokowanie bezprawnych treści, których istnienie udowodnił, nakazanie pozwanemu zaprzestania istniejących naruszeń dóbr osobistych jego i jego bliskich poprzez nakazanie zablokowania, skasowania istniejących wpisów, nakazanie zaprzestania dalszych naruszeń dóbr osobistych powoda i jego bliskich oraz uzgodnienie z powodem sposobu, w jaki to będzie wykonywane, nakazanie pozwanemu właściwego administrowania swym forum, aby podobne pozwy nie musiały wpływać do sądu. Te dodatkowo zgłoszone roszczenia nie były przedmiotem rozpoznania Sądu Apelacyjnego z uwagi na powołany wyżej przepis art. 383 k.p.c.

Ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy są bezsporne. Zostały one uzupełnione w opisanym wyżej zakresie. Sąd Apelacyjny dokonał jednak odmiennej oceny tego materiału i dokonał różniącej się od oceny Sądu Okręgowego oceny prawnej zaistniałego między stronami stanu faktycznego w świetle zasad rozkładu ciężaru dowodu w tym procesie.

Sąd Okręgowy przyjął zasadnie, że powód wykazał w procesie naruszenie jego dóbr osobistych. Nie znalazł jednak podstaw do przypisania odpowiedzialności pozwanemu, a to po analizie treści art. 14 ust. 1 i 15 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną i przyjęciu, że powód nie wykazał w toku procesu otrzymania przez pozwanego wiadomości o bezprawnym charakterze danych umieszczonych na stronie (...) czyli że miał wiedzę o bezprawnym charakterze umieszczonych tam danych. Wykazał jedynie, że kierował drogą mailową korespondencją zawierającą żądanie usunięcia danych naruszających jego dobra osobiste, nie wykazał jednak, że korespondencja była kierowana na właściwe adresy oraz że dotarła do pozwanego. Sąd Apelacyjny, oceniając materiał dowodowy i w/w przepisy doszedł do odmiennych wniosków.

Ustawa z dnia 18 lipca 2002 roku o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. z 2017 poz. 1219 t.j.) w art. 2 definiuje świadczenie usług drogą elektroniczną, jako wykonanie usługi świadczonej bez jednoczesnej obecności stron (na odległość) poprzez przekaz danych na indywidualne żądanie usługobiorcy, przesyłanej i otrzymywanej za pomocą urządzeń do elektronicznego przetwarzania, włącznie z kompresją cyfrową, i przechowywania danych, która jest w całości nadawana, odbierana lub transmitowana za pomocą sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. - Prawo telekomunikacyjne;

Z kolei art. 14 tej ustawy stanowi:

1. Nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto udostępniając zasoby systemu teleinformatycznego w celu przechowywania danych przez usługobiorcę nie wie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, a w razie otrzymania urzędowego zawiadomienia lub uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności niezwłocznie uniemożliwi dostęp do tych danych.
2. Usługodawca, który otrzymał urzędowe zawiadomienie o bezprawnym charakterze przechowywanych danych dostarczonych przez usługobiorcę i uniemożliwił dostęp do tych danych, nie ponosi odpowiedzialności względem tego usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do tych danych.

3. Usługodawca, który uzyskał wiarygodną wiadomość o bezprawnym charakterze przechowywanych danych dostarczonych przez usługobiorcę i uniemożliwił dostęp do tych danych, nie odpowiada względem tego usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do tych danych, jeżeli niezwłocznie zawiadomił usługobiorcę o zamiarze uniemożliwienia do nich dostępu.

4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się, jeżeli usługodawca przejął kontrolę nad usługobiorcą w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów.

Z kolei art. 15 tej ustawy stanowi, że podmiot, który świadczy usługi określone w art. 12-14, nie jest obowiązany do sprawdzania przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych przez niego danych, o których mowa w art. 12-14.

Odwołując się do uzasadnienia wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2016 roku wydanego w sprawie I CSK 598/15 (LEX 2151458) oraz uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 12 stycznia 2017 roku w sprawie VI ACa 1579/15 (LEX 2249981) Sąd Apelacyjny przyjmuje, że powołane przepisy art. 14 ust. 1 i 15 u.ś.u.d.e. regulują jedynie zagadnienia związane z wyłączeniem odpowiedzialności administratora portalu internetowego. Nie normują natomiast innych kwestii, w szczególności zasad rozkładu ciężaru dowodu braku bezprawności działań administratora portalu internetowego świadczącego usługi hostingu.

Zgodnie z art. 24 § 1 k.c., ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. W świetle tego przepisu, nie budzi wątpliwości, że pozwany swoim zachowaniem umożliwił dostęp do treści obraźliwych dla powoda i zapoznanie się z nimi przez inne osoby. Przepis art. 24 § 1 k.c. nie ogranicza jego zastosowania do bezpośrednich sprawców naruszenia dóbr osobistych, którymi w tym konkretnym przypadku są anonimowi autorzy, ale obejmuje swoim zakresem wszelkie działania określonego podmiotu, które w jakikolwiek sposób powodują czy przyczyniają się do naruszenia dóbr osobistych poszkodowanego lub do pogłębienia naruszeń tych dóbr, dokonanych uprzednio przez inne podmioty. Na gruncie tego przepisu pojęcie sprawcy naruszenia dóbr osobistych jest na tyle pojemne, że zbędne jest odwoływanie się do przepisu art. 422 k.c.

Wolność wypowiedzi wykonywana na forach internetowych przez anonimowych autorów często prowokuje niepożądane wypowiedzi, które przeradzają się w mowę nienawiści, naruszającą dobra osobiste osób trzecich. Dostępność nienawistnych komentarzy w sieci może być praktycznie bezterminowa, a pociągnięcie do odpowiedzialności poszczególnych internautów jest w praktyce niemożliwe.

Położenie prawne obywateli obrażanych i zniesławionych takimi anonimowymi wpisami, a więc wyłączającymi odpowiedzialność bezpośrednich sprawców jest bez porównania z tego punktu widzenia gorsze. Taki poszkodowany nie ma żadnego obowiązku nawet posiadać Internetu, czytać portali internetowych, czy poświęcać swój czas na sprawdzenie, czy na serwisach nie jest obrażany, zniesławiany, bądź czy nie jest podważany jego autorytet. Osoba niekorzystająca z Internetu może nawet nigdy nie dowiedzieć się o dotyczących jej bezprawnych, anonimowych wpisach, które bezpowrotnie podważają jej autorytet. Internet to medium, które z założenia ma być przyjazne społeczeństwu informatycznemu, a zatem powinny istnieć skuteczne mechanizmy prawne, które będą zapobiegać wykorzystywaniu go do działań naruszających godność oraz cześć obywateli i to bez żadnych skutków prawnych dla sprawców (por. też wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2014 r., I CSK 128/13, nie publ.).

Zastosowanie art. 14 u.ś.u.d.e. i obciążenie poszkodowanego dowodem, że administrator/moderator portalu internetowego miał pozytywną wiedzę o bezprawnym charakterze wpisów anonimowych komentarzy czyniłoby ochronę dóbr osobistych iluzoryczną i to nie tylko tych osób, które w ogóle nie korzystają z Internetu. Zawsze bowiem administrator mógłby powołać się na przepis art. 15 u.ś.u.d.e., który zwalnia go od obowiązku sprawdzania przechowywanych lub udostępnianych przez niego danych internetowych. W ten sposób następowałaby nieproporcjonalna redukcja ochrony dóbr osobistych w stosunku do ogólnych zasad wynikających z art. 24 k.c. czy

prawa prasowego. Nie takie są cele ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną, która to ustawa jest efektem implementacji ustawodawstwa unijnego.

Konsekwencją przypisania stronie pozwanej przymiotu sprawcy naruszenia dóbr osobistych powoda jest przejście na nią ciężaru wykazania, że jej działanie nie było bezprawne. Przepis art. 14 ust. 1 u.ś.u.d.e. nie modyfikuje w stosunku do administratora portalu internetowego świadczącego usługi hostingu przewidzianej w art. 24 § 1 k.c. regulacji dotyczącej rozkładu ciężaru dowodu. W przypadku naruszenia dóbr osobistych wypowiedziami anonimowych internautów, zamieszczonych na portalach internetowych, odpowiedzialność administratora należy rozpatrywać na gruncie przepisu art. 24 § 1 k.c. w powiązaniu z przepisem art. 14 ust. 1 u.ś.u.d.e. Dlatego to na pozwanym spoczywał ciężar udowodnienia, że przed doręczeniem pozwu nie wiedział o kwestionowanych przez powoda komentarzach internautów. W konsekwencji powód trafnie zarzucił naruszenie prawa materialnego – art. 14 ust. 1-3 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Uchwalenie ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną było wynikiem implementacji do porządku krajowego dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego na rynku wewnętrznym (Dz. Urz. WE L 178 z dnia 17 lipca 2000 r., dalej (...)). Zgodnie z art. 14 ust. 1 Dyrektywy, ustawodawstwo państw członkowskich powinno być tak ukształtowane, aby usługodawca hostingu nie był odpowiedzialny za informacje przechowywane na żądanie usługobiorcy, pod warunkiem jednak, że usługodawca nie ma wiarygodnych wiadomości o bezprawnym charakterze działalności lub informacji lub usługodawca podejmie niezwłocznie odpowiednie działania w celu usunięcia lub uniemożliwienia dostępu do informacji, gdy uzyska takie wiadomości lub zostanie o nich powiadomiony.

Zastosowaniu w tej sprawie ogólnych zasad polskiego porządku prawnego odnoszących się do odpowiedzialności za naruszenie dóbr osobistych w stosunku do administratora portalu internetowego świadczącego usługi hostingu nie sprzeciwiają się oparte na Dyrektywie przepisy ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną. Według art. 14 ust. 3 Dyrektywy jej postanowienia nie mają wpływu na możliwość wymagania od usługodawcy przez sądy, zgodnie z systemem prawnym państw członkowskich, żeby przerwał on naruszenie prawa lub im zapobiegł oraz nie ma wpływu na możliwość ustanowienia procedur regulujących usuwanie lub uniemożliwienie dostępu do tych informacji.

Jak wynika ze stanu faktycznego sprawy powód, dopatrując się naruszenia dóbr osobistych w załączonych do pozwu wpisach zamieszczonych na stronie internetowej (...) dotyczących jego osoby wielokrotnie informował pozwanego o tym i domagał się usunięcia tych wpisów. Wykorzystał przy tym wszystkie dostępne drogi wskazywane przez (...)pl. (...) własnej apelacji załączył wydruk ze strony internetowej (...) z marca 2017 roku, wskazujący jako kontakt z administratorem adres mailowy (...), pod który przecież powód wysyłał korespondencje mailową, dotyczącą usunięcia wpisów. Dodatkowo z tego samego okresu pochodzi wydruk ze strony kossut.pl., informujący, że pozwany prowadzi kilka forów dyskusyjnych, których jest moderatorem. Z pisma do Prokuratury Rejonowej w Pырzycach z dnia 31 marca 2015 roku wynikało, że K. K. jest abonentem domeny vcity.pl. (...) te fakty z powyższymi rozważaniami należało przyjąć, że pozwany był usługodawcą w rozumieniu art. 2 pkt. 4 u.ś.d.e. i ponosi odpowiedzialność wobec powoda. W pojęciu usługodawcy mieszczą się także podmioty pośredniczące w dostępie do usług internetowych. Za taki podmiot należy traktować pozwanego.

Pozwany nie zdołał wykazać w toku procesu, że przed doręczeniem mu odpisu pozwu nie wiedział o kwestionowanych przez powoda komentarzach internautów zamieszczonych na stronie (...) a na wezwania powoda nie usunął treści naruszających dobre imię powoda - zatem spełnione zostały przesłanki jego odpowiedzialności.

Z żądań kierowanych przez powoda w postępowaniu przed Sądem Okręgowym uwzględnieniu podlegało w części jedynie żądanie zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz powoda – na podstawie art. 448 k.c. Zdaniem Sądu Apelacyjnego zadośćuczynieniem adekwatnym do rozmiaru krzywdy będzie kwota 10.000 złotych - wpisy dotyczyły jakichś nieznanymi szerszemu gremium zasad funkcjonowania powoda w rodzinie, dla większości osób czytających wpisy wskazywane okoliczności były niejasne i niejednoznaczne. Wobec tego rozmiar krzywdy, jakiej doznał powód

– w ujęciu obiektywnym- nie uzasadniał zasądzenia wyższej kwoty, niż wskazana powyżej. Żądanie zadośćuczynienia powyżej tej kwoty było bezzasadne i wobec tego apelacja podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. W toku postępowania przed Sądem Okręgowym powód nie domagał się odsetek od zadośćuczynienia, żądania takie pojawiło się dopiero w apelacji i nie było przedmiotem orzekania przez Sąd Apelacyjny z przyczyn, o których wyżej. (art. 383 k.p.c.)

W pozostałym zakresie apelacja podlegała oddaleniu, jako że dalsze roszczenia powoda nie znajdują podstaw prawnych. Nie ma możliwości, by sąd nakazał pozwanemu spotkanie z powodem celem uzgodnienia postępowania wg oczekiwań powoda i by zapobiec kolejnym bezprawnym działaniom na forum internetowym - w terminie 30 dni od wydania wyroku w miejscu zamieszkania powoda w godzinach od 10 do 18. Żądanie odszkodowania - bez sprecyzowania charakteru i rozmiaru szkody, nie mogło zostać uwzględnione. Także żądanie zaprzestania dalszych naruszeń dóbr osobistych powoda oraz dóbr osobistych osób bliskich nie mogło zostać uwzględnione. Przede wszystkim „osoby bliskie” nie były stroną postępowania. Zaprzestanie dalszych naruszeń-tak ogólnie sformułowanie nie mogło się ostać. Jak trafnie podkreślił Sąd Apelacyjny w Krakowie w uzasadnieniu wyroku z dnia 19 stycznia 2012 roku, wydanego w sprawie I ACa 1273/11 (LEX 1107102) realizacja prawa do wolności wypowiedzi oraz istota usług hostingowych wyklucza stosowanie prewencyjnej kontroli zamieszczanych przez usługobiorców informacji. Stąd przewidziany art. 15 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną brak obowiązku usługodawcy do sprawdzania przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych danych. Jakkolwiek dane te mogą naruszać inne chronione dobra, to prowadzenie cenzury prewencyjnej prowadziłoby do naruszenia takiego dobra, jakim jest prawo do wolności wypowiedzi. W ramach rozstrzygnięcia o zakresie i pierwszeństwie chronionych, sprzecznych ze sobą dóbr przyjęcie obowiązku prewencyjnej kontroli zamieszczanych na forach informacji oraz wiązanie odpowiedzialności usługodawcy z brakiem takiej kontroli stanowiłoby ingerencję przekraczającą niezbędną potrzebę wynikającą z ochrony innych interesów, jednocześnie zagrażającą wolności wypowiedzi.

Mając to wszystko na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł jak w punktach I i II sentencji, nie obciążając pozwanego kosztami postępowania apelacyjnego.

O kosztach pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu Sąd orzekł na podstawie § 2 , § 4 ust. 2 i 3, § 8 pkt. 5 i § 14 ust. 1 pkt. 2 w zw. z § 16 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu(Dz.U. z 2016 poz.1714)